

КОНЮНКТУРНИ ПОБЕДИ И ДЪЛГОСРОЧНИ РИСКОВЕ:

*ГЕРБ губи от вътрешните скандали, БСП – от
антиевропейската си реторика*

ОБЩЕСТВЕНИ НАГЛАСИ
Март 2018

ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Реализация на изследването	Алфа Рисърч
Период на провеждане	15 – 24 март 2018г.
Представителност	За пълнолетното население на страната
Обем на извадката	1025 ефективни интервюта
Метод на формиране на извадката	Стратифицирана двустепенна извадка по тип населено място с квота въз основа на признаците възраст, пол, образование
Метод на набиране на информацията	Пряко стандартизирано интервю по домовете на интервюираните лица

ОБЩЕСТВЕНИ НАГЛАСИ

В политическия календар на България месеците януари-март бяха наситени откъм динамика на събития, но и на скандали. Макар и да е трудно в края на тримесечния период да се измери точното влияние на всяко едно от тях върху общественото мнение, регулярното проучване на Алфа Рисърч установява поредица от очаквани и неочаквани ефекти. Както и един изключително интересен резултат – краткосрочното влияние на шумни кампании върху обществените нагласи не съвпада задължително с по-дългосрочното въздействие върху политическото и електорално поведение на избирателите.

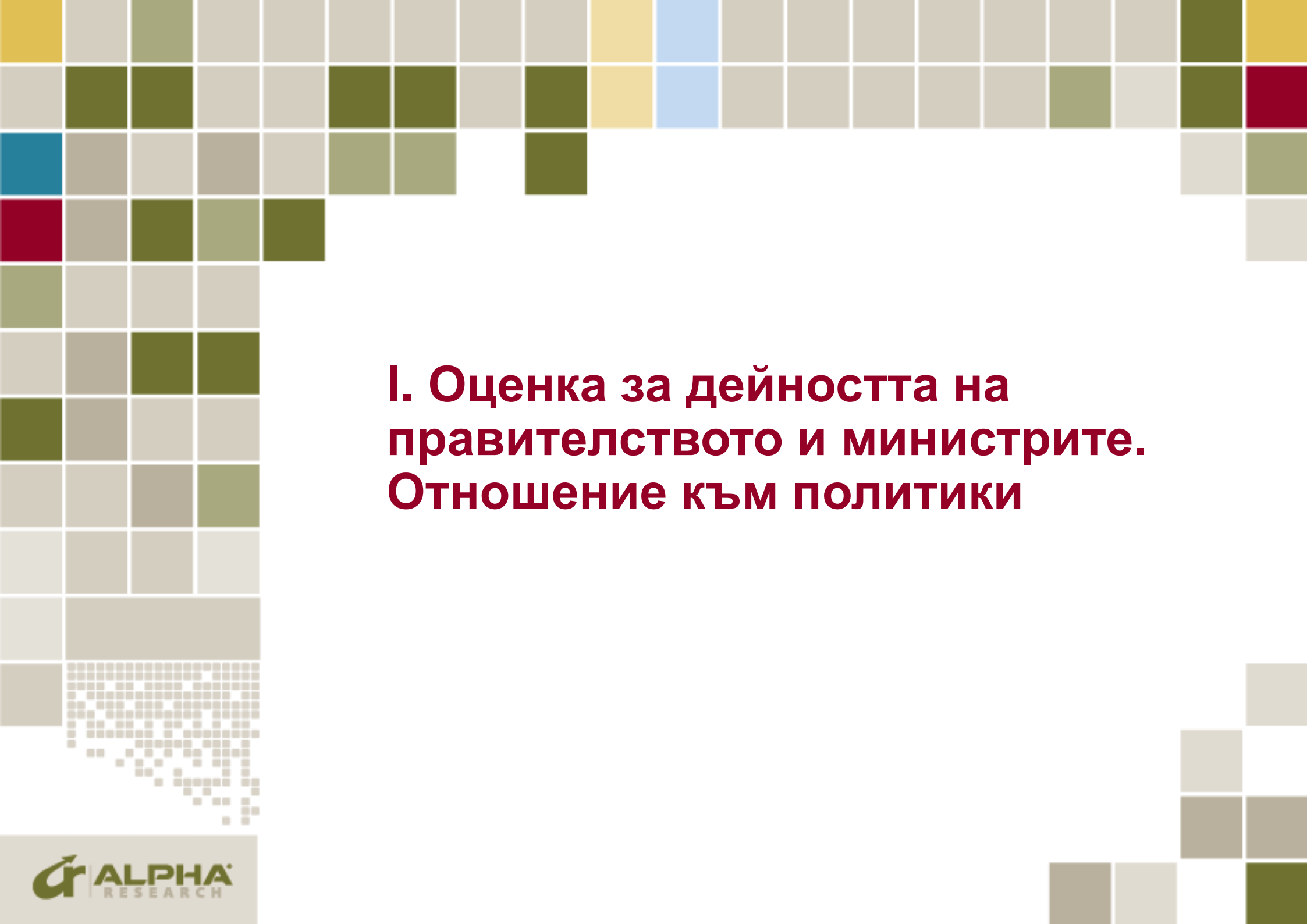
- Най-голямото изпитание за Кабинета Борисов 3, сделката за ЧЕЗ, оказва и най-пряк негативен ефект върху неговия имидж. 57% са на мнение, че правителството е замесено по някакъв начин в продажбата на най-голямото електроразпределително дружество в България на пазарджишката фирма Инерком, а един от уважаваните експерти-министри в кабинета, Теменужка Петкова, губи 10 пункта от своя личен рейтинг.
- Същевременно, 42% са на мнение, че в политически план този скандал се използва от опонентите на правителството, за да го свалят от власт. Така, макар симпатизантите на ГЕРБ също да са критични към сделката, по отношение на правителството те заемат защитна позиция. В резултат, кабинетът запазва доверие от 21%, колкото имаше и през декември. С 4% обаче се увеличават неговите критици (до 43%), като негативните настроения нарастват главно сред столичани и жителите на селата.
- Европредседателството и външно-политическата активност на кабинета, от своя страна, са основният ресурс за една по-широка обществена подкрепа по ключови теми, надхвърляща електоралната база на коалиционните партньори. 37% определят българското председателство на Съвета на ЕС като успешно до този момент, срещу едва 13% - като неуспешно. 50% одобряват приоритета на страната ни за европейска интеграция на страните от Западните Балкани. В този контекст премиерът Борисов повишава рейтинга си с 3% спрямо декември. Министрите, пряко ангажиран с европейската политика, са сред най-одобряваните в кабинета - Т.Дончев, който повишава рейтинга си с нови 5 на сто, Л.Павлова, Е.Захариева.

ОБЩЕСТВЕНИ НАГЛАСИ

- Сред външно-политическите фактори, оказали неочаквано силно влияние върху общественото мнение, трябва да се отбележи преди всичко отзвукът от политическите изказвания на руския патриарх Кирил. 67% оценяват неговите думи, че българите не са проявили признателност към Русия като неприемливи и унижителни, 25% ги приемат за приемливи и справедливи. Извън конкретните думи обаче, за първи път се наблюдава по-сериозно проблематизиране от широки обществени слоеве на поведението, което Русия изисква към себе си. След тазгодишния 3-ти март, 43% са на мнение, че Русия настоява не за просто признателност, каквато мнозинството от хората наистина проявяват, но и страната ни да следва нейния път на развитие. Което, също според мнозинството от българите, не съответства на техния избор.
- В резултат от тези промени, за първи път след Украинската криза и анексирането на Крим, е налице сериозен спад в традиционно позитивното отношение към Русия от 66% на 56%. Дали и в каква посока ще повлияе изострянето на напрежението между Европа и САЩ от една страна, и Русия, от друга, заради отравянето на Скрипал, ще проличи в следващите месеци. Охлаждането към Русия, обаче, успоредно с европейската активност на правителството, води до нов ръст на обичайно високата подкрепа за ЕС (от 50% до 58%), но също така и до известен ръст в одобрението на Северноатлантическия алианс (от 38% до 44%).
- Въпреки наситения с противоречия между институциите период и разминаващите се с правителството позиции по редица проблеми, президентът Р. Радев остава незасегнат от горещите текущи скандали. С 59% одобрение и 10% неодобрение той постига най-висок рейтинг от началото на своя мандат.

ОБЩЕСТВЕНИ НАГЛАСИ

- Един от най-интересните резултати от проучването е как тази плеяда от различни и дори разнопосочни събития влияе на електоралната партийна подкрепа. След скандалите около ЧЕЗ, кампанията срещу приемането на Истанбулската конвенция, атаките срещу посредническата роля на България на европейската сцена, БСП отбелязва свои символни победи и скъсява дистанцията с ГЕРБ до 2.5%. Антиевропейската като цяло реторика на БСП обаче я поставя в своеобразен капан по отношение на първите избори, на които ще бъде тествано нейното влияние – Европейските през 2019г. Успявайки да ерозира образа на Европа сред своите избиратели, тя ги демотивира от участие в тях до степен, че при проективен въпрос за вот на Евроизборите, дистанцията между нея и ГЕРБ нараства на 7%. А това позволява да се изведе и един по-общ стратегически проблем пред партиите – дали битките за общественото мнение, които водят, могат да ги доведат до реални електорални победи.

I. Оценка за дейността на правителството и министрите. Отношение към политики

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРАВИТЕЛСТВОТО

Две тенденции в обществените нагласи към дейността на правителството се открояват в края на месец март:

- Запазване доверието на 21% от българските граждани и нарастване на одобрението за премиера Б. Борисов (от 33% до 36%) в резултат най-вече от външно-политическата активност и председателството на Съвета на ЕС;
- 4%-ов ръст в дела на критиците на кабинета, като следствие от поредицата вътрешно-политически скандали.

През последните три месеца външно-политическите теми, както и активността на българското правителство по тях, оказват силно и на моменти определящо влияние върху общественото мнение. Мнозинството от българите продължават да отстояват членството в ЕС и НАТО като важни за страната приоритети. Същевременно, изострянето на взаимоотношенията ЕС – Русия, ЕС-Турция, както и различията между партии и институции по реакциите и ролята на България в тях, оформят сериозна червена линия в българското общество. Случаи като поведението на руския патриарх Кирил при посещението му по случай националния празник срещат остра реакция: за 67% то е неприемливо не само заради накърнената национална гордост, но и заради по-широкия прочит на тези думи като изискване как да се държи и развива една суверенна страна. Което води до поредния неочакван ефект върху общественото мнение. Защото едва ли някой можеше да предвиди, че точно след 3ти март, обичайно силните симпатии на българите към Русия ще отбележат интензивен спад – от 66% до 56%.

Макар и често засенчвано от текущи скандали, българското европредседателство, оказва своето въздействие върху обществените нагласи. Малко над половината от пълнолетните жители на страната следят едни или други негови прояви. Най-голяма част, 37%, оценяват като успешен неговия ход до момента, срещу 13% като неуспешен. 50% изразяват подкрепа за правителството в усилията му да постави интеграцията на страните от Западните Балкани във фокуса на европейския дневен ред.

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРАВИТЕЛСТВОТО

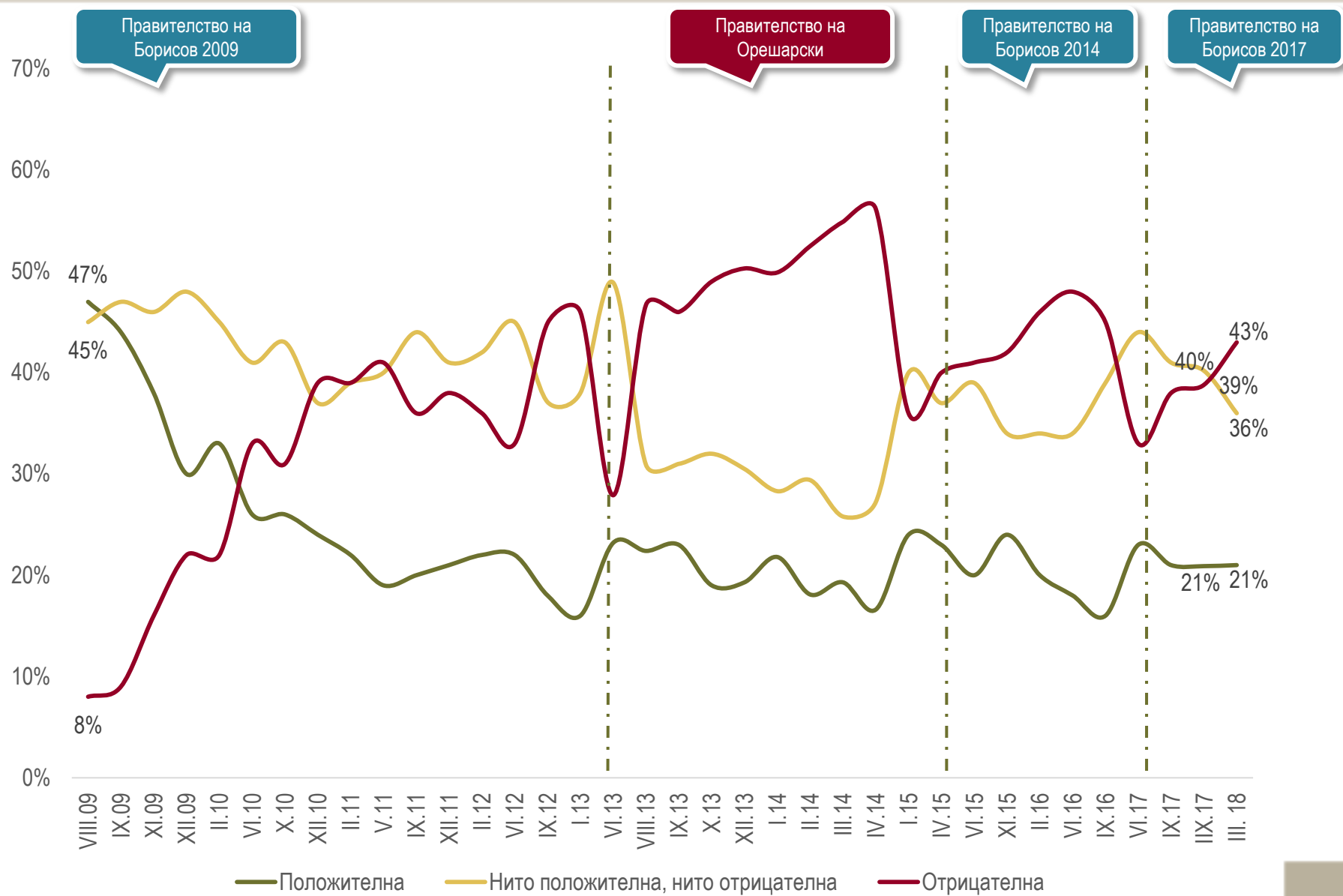
Въпреки положителните оценки за външната политика, вътрешните политики продължават да генерират критични нагласи към правителството. Противоречивите му действия във важни за ежедневието на хората сфери - икономика, борба с престъпността и корупцията, правосъдие, здравеопазване - съпътстващите ги скандали, както и периодичните търкания между коалиционните партньори подхранват усещането за неоползотворени възможности и управленски дефицити. Най-критични към правителството са както симпатизантите на БСП и ДПС от малките населени места, така и по-взискателните, с по-високи очаквания жители на големите градски центрове. Разликата между тях е, че левите избиратели не подкрепят и външната политика на правителството, докато градската средна класа е с категорична проевропейска ориентация.

Най-сериозен отзвук във вътрешен план продължава да има сделката за продажбата на ЧЕЗ. 42% от пълнолетните жители на страната припознават в този скандал опит за дискредитиране и сваляне на кабинета. Реакцията на управляващите обаче оставя у мнозинството от 57% впечатлението, че правителството е замесено в нея по някакъв начин.

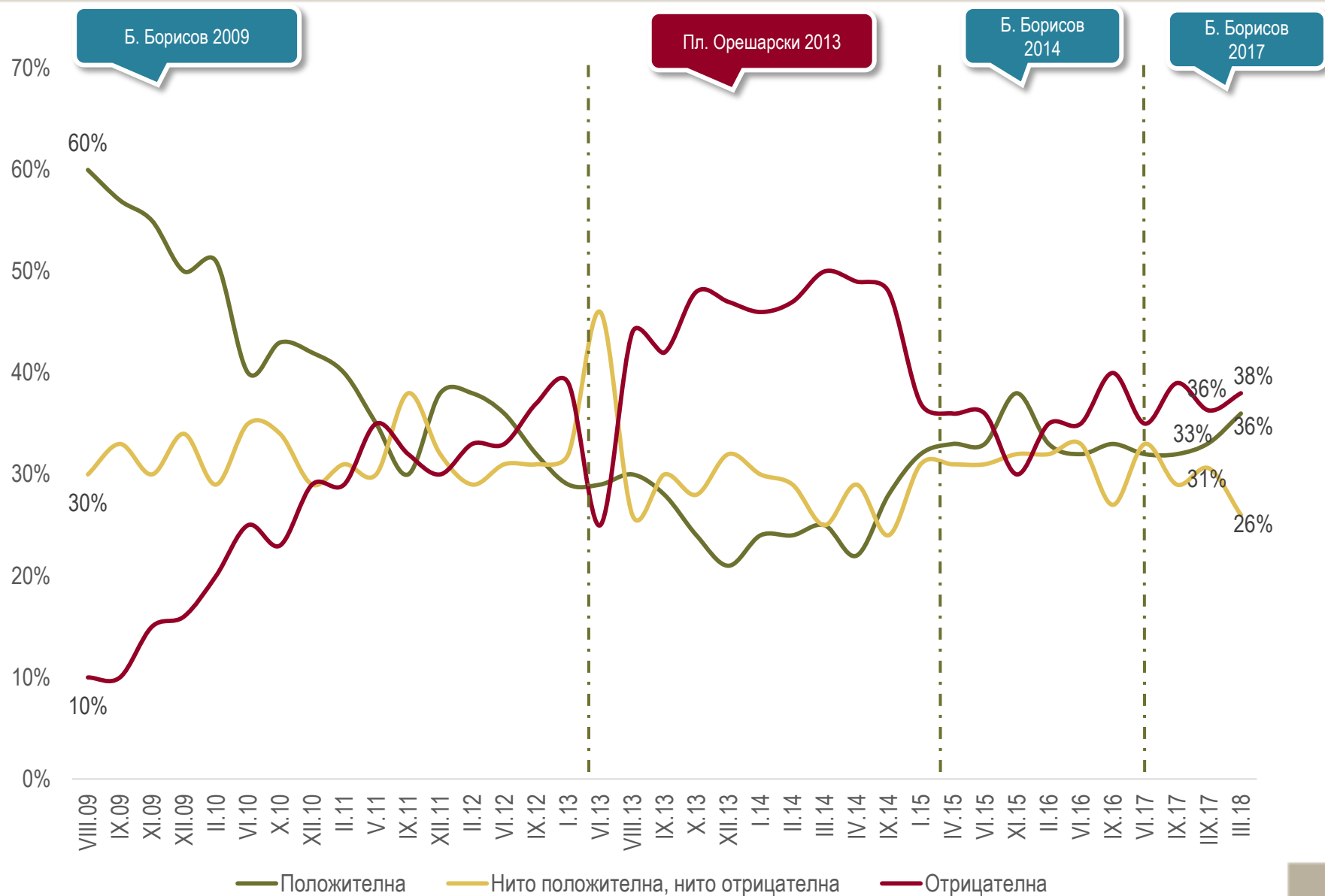
Конкретните събития се отразяват относително слабо на общото доверие към кабинета, но имат значително влияние върху оценката за работата на отделните министри. Като най-успешен продължава да се откроява вицепремиера Томислав Дончев (с индекс за дейността си от 22.4), следван от военния министър Красимир Каракачанов (11.6). Място сред „отличниците“ намират и пряко ангажираните с външно-политическата дейност министри Лиляна Павлова (8.6) и Екатерина Захариева (6.1).

В другия край на таблицата, с относително най-ниски оценки, се позиционират министрите на правосъдието Цецка Цачева (с отрицателен индекс от -19.9), вицепремиера Валери Симеонов (17.3), и рязко понижила рейтинга си енергиен министър Теменужка Петкова (-16.4).

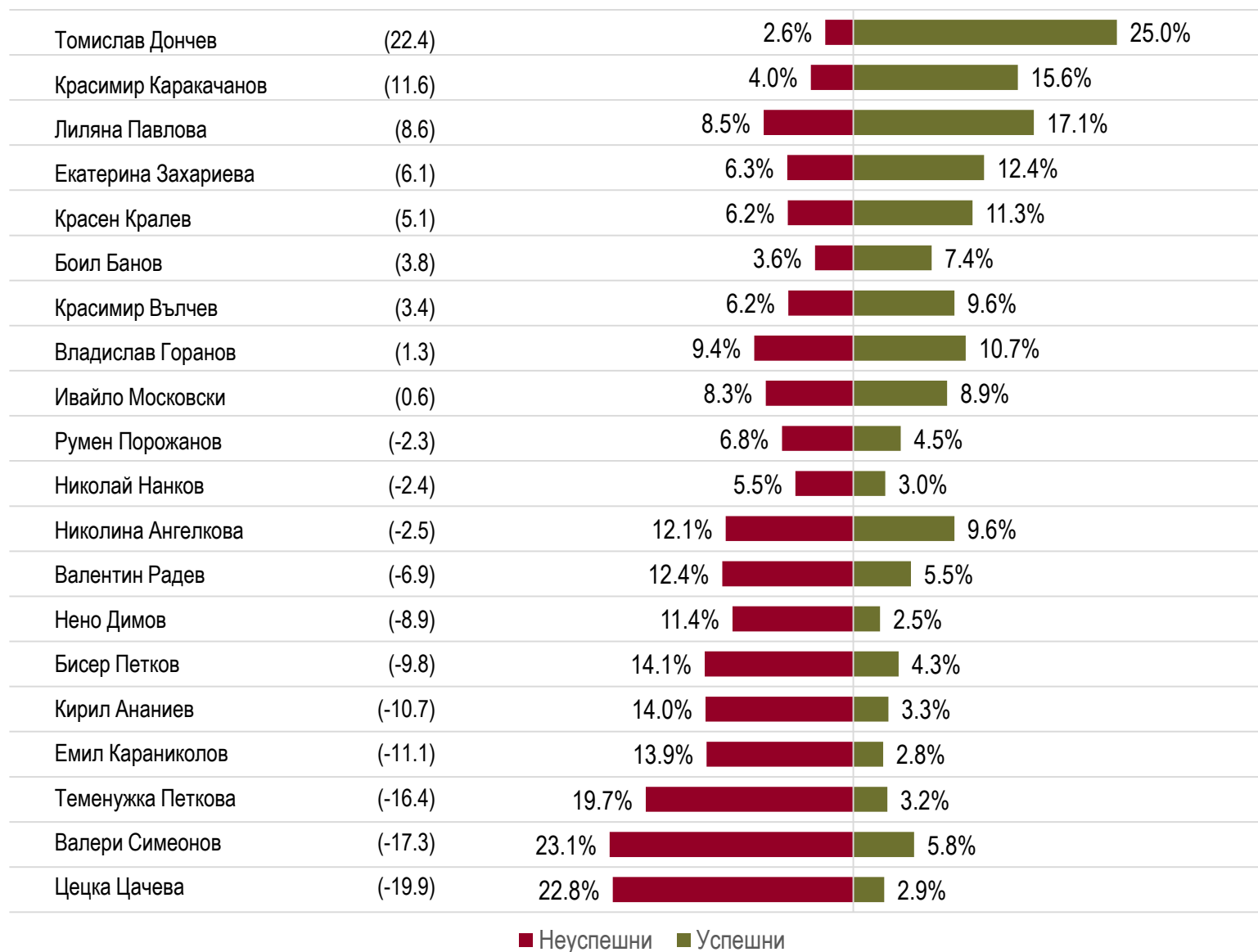
ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРАВИТЕЛСТВОТО

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ

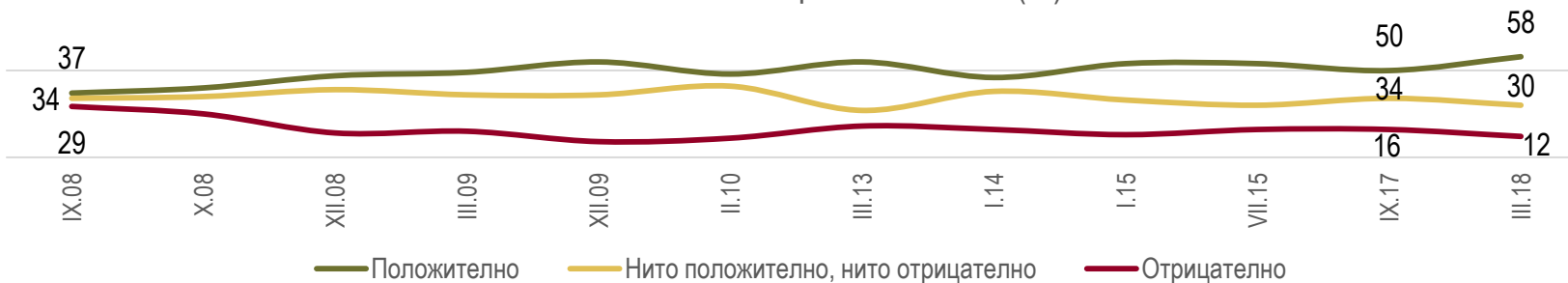
ИНДЕКС ЗА ДЕЙНОСТТА НА МИНИСТРИТЕ

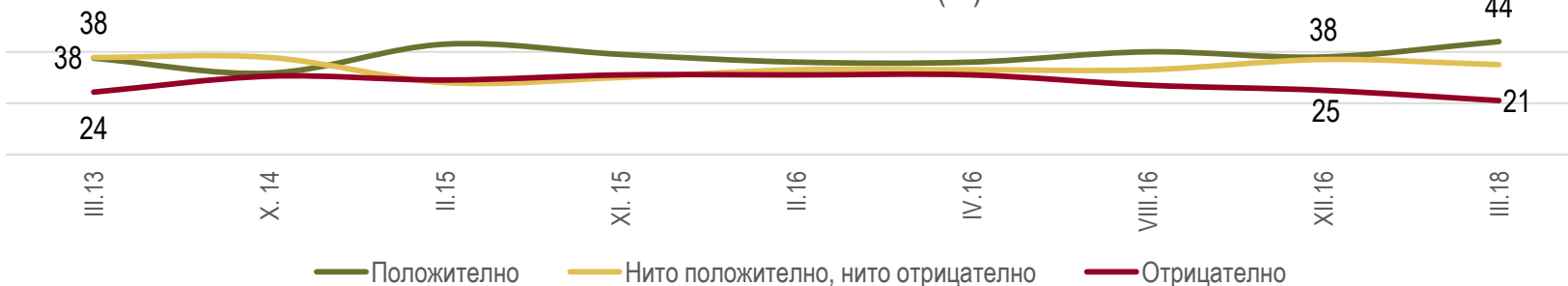
* Индексът за дейността на министрите се получава като разлика между дела на хората, които са ги определили като успешни и неуспешни.

ВЪНШНО-ПОЛИТИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ

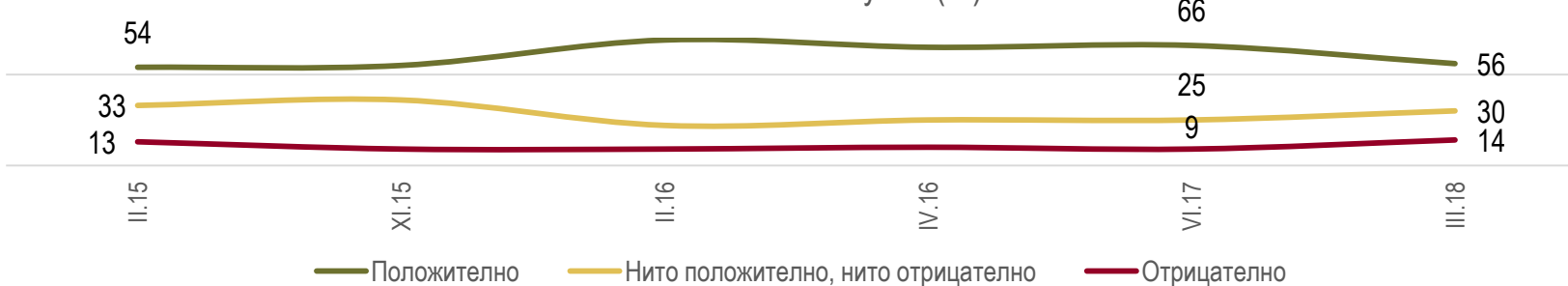
Отношение към Европейски съюз (%)

Отношение към НАТО (%)

Отношение към Русия (%)

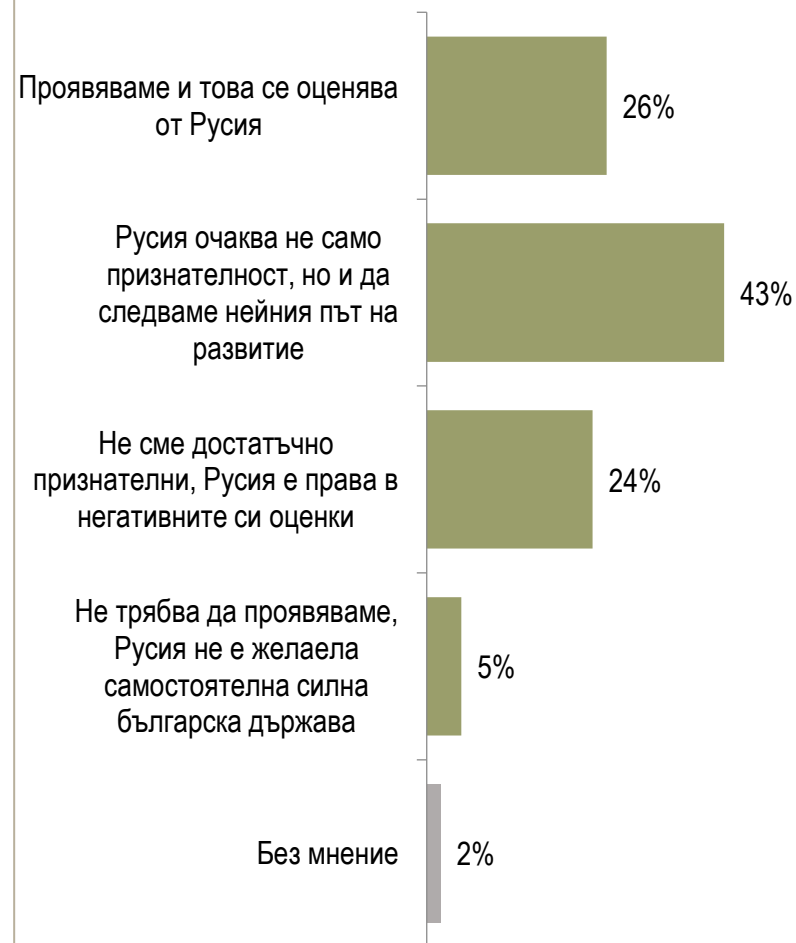

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С РУСИЯ

Оценка за думите на руския патриарх Кирил, че българите не са проявили признателност към Русия на националния ни празник:

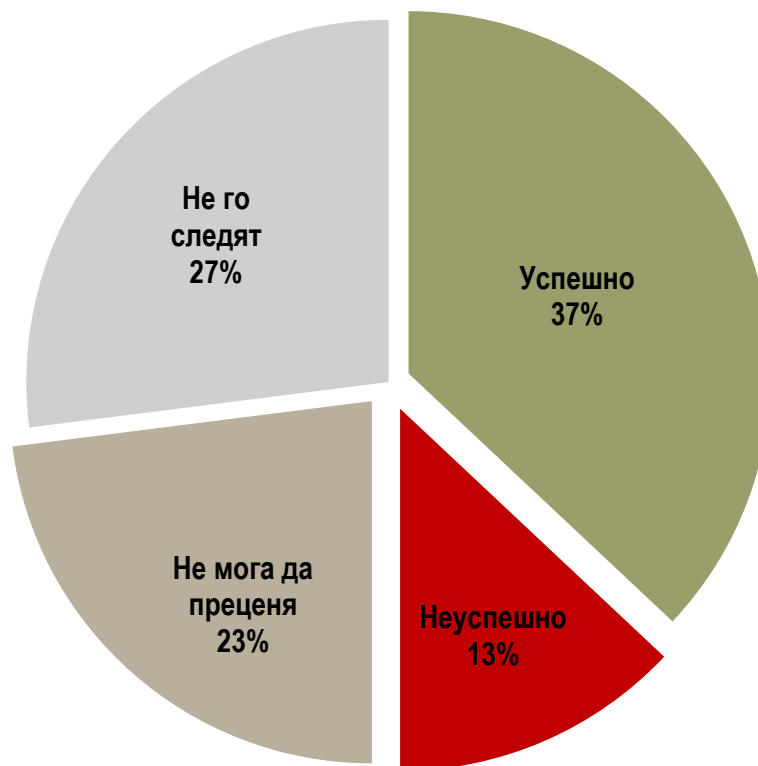

Според Вас, ние българите проявяваме ли признателност към Русия за Руско-турската война и Освобождението на България?

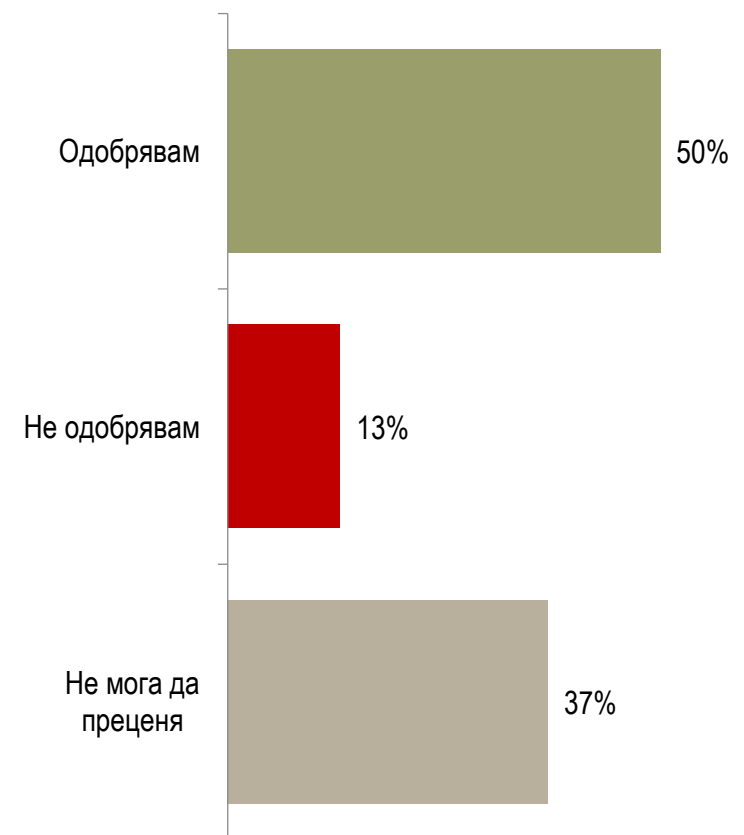

ОЦЕНКА ЗА БЪЛГАРСКОТО ПРЕДСЕДАТЕЛСТВО НА СЪВЕТА НА ЕС

Оценка за хода на Българското председателство на Съвета на ЕС до момента:

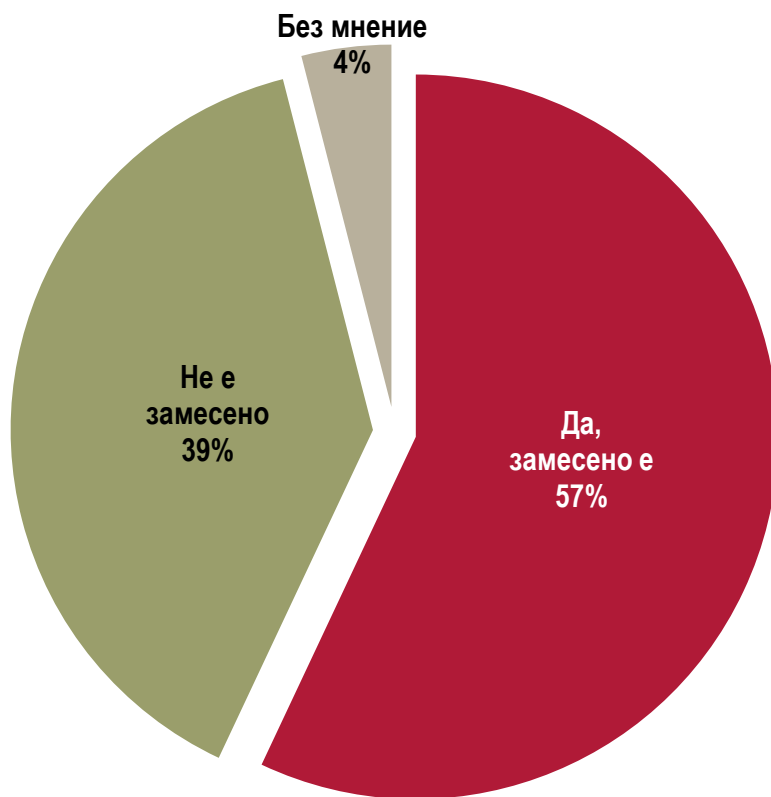

Одобрение за приоритета на Българското председателство за европейската интеграция на страните от Западните Балкани:

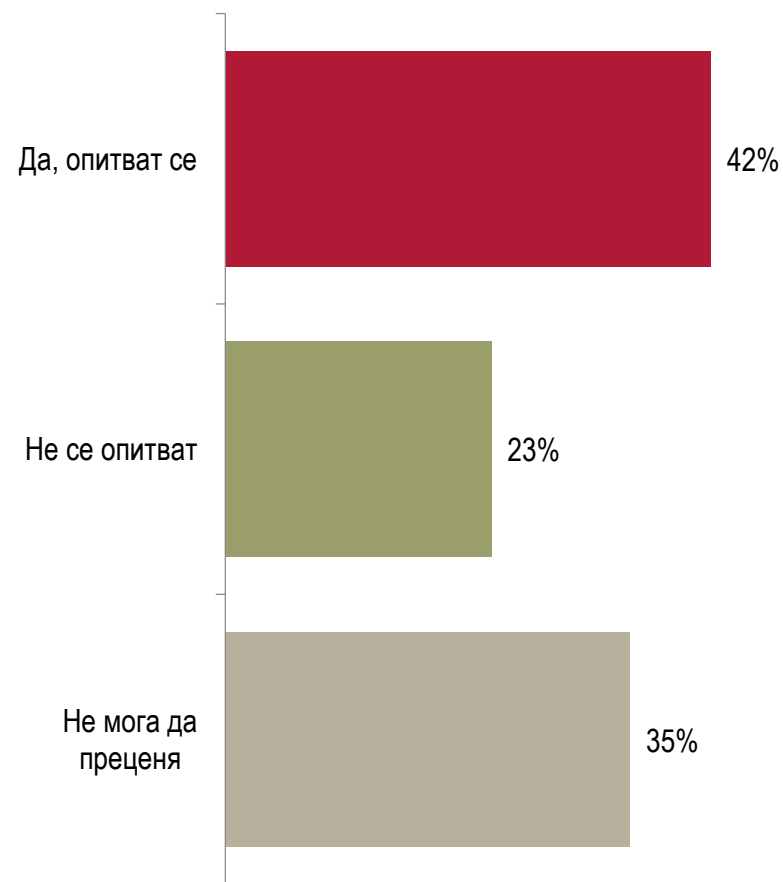

ОТЗВУК ОТ СКАНДАЛА ОКОЛО СДЕЛКАТА ЗА ПРОДАЖБА НА ЧЕЗ

Замесено ли е правителството по някакъв начин в сделката с продажбата на ЧЕЗ или не?

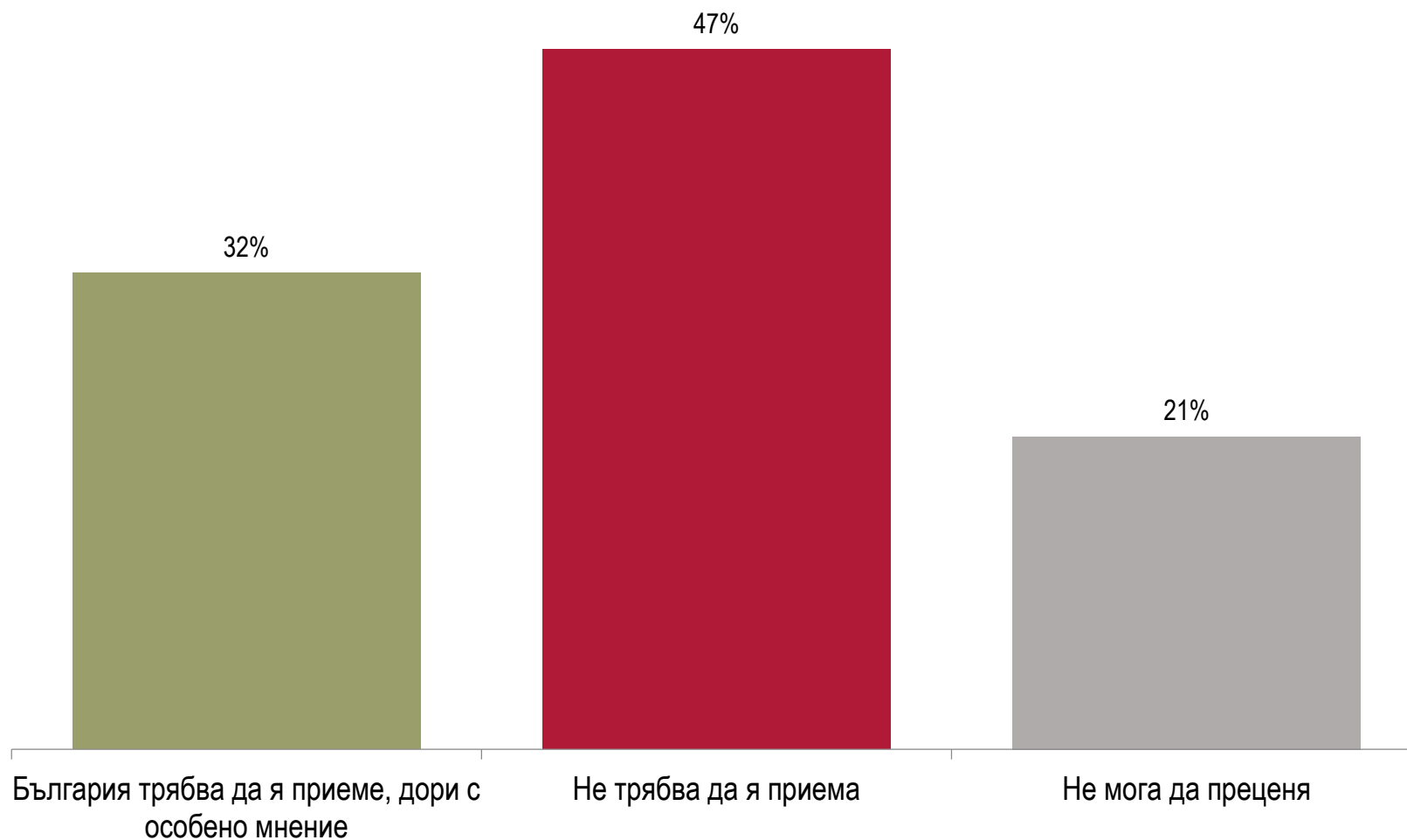

Опитват ли се чрез скандала около ЧЕЗ опонентите на правителството да го дискредитират и свалят от власт?

ПОДКРЕПА ЗА РАТИФИКАЦИЯ НА ИСТАНБУЛСКАТА КОНВЕНЦИЯ

Европейският парламент призова всички европейски страни да приемат Истанбулската конвенция за насилието срещу жените. Трябва ли България да я приеме или не?

II. Доверие в институциите

ДОВЕРИЕ В ИНСТИТУЦИИТЕ

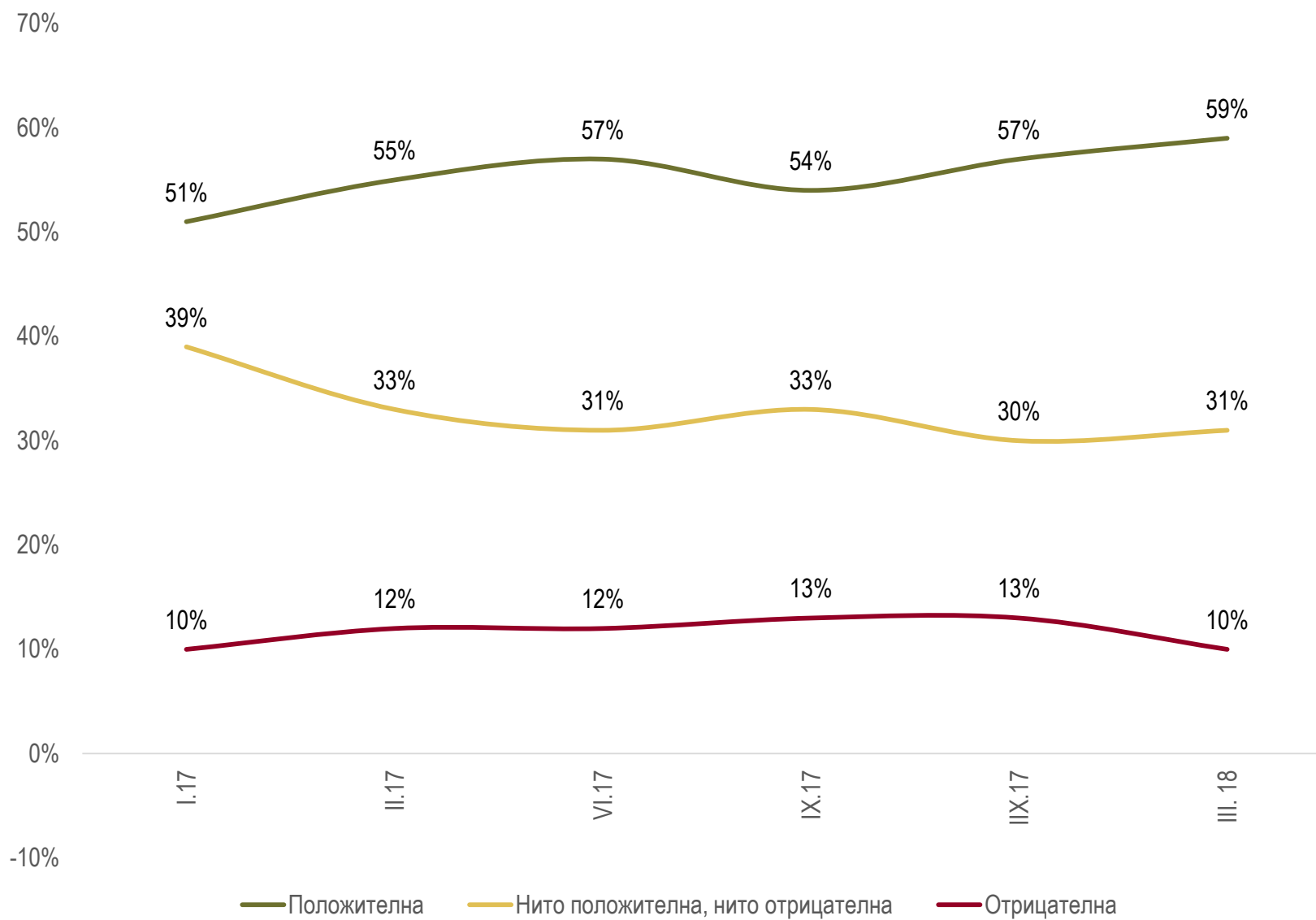
Българските граждани продължават да проявяват висока критичност към дейността на мнозинството от институциите в страната.

Изключение от тази тенденция прави президентът Р. Радев, който се ползва с доверието на 59% от пълнолетните жители на страната. Въпреки положителния тренд обаче, част от действията му също се посрещат критично. Ползвайки се със значително по-висок кредит на доверие от лидера на БСП, той получава повече позитивни оценки като вътрешен коректив на управляващите, отколкото опозицията, но не получава такива по отношение на външно-политическите им действия. Едва следващите месеци ще покажат как ще се развие динамиката в тези отношения.

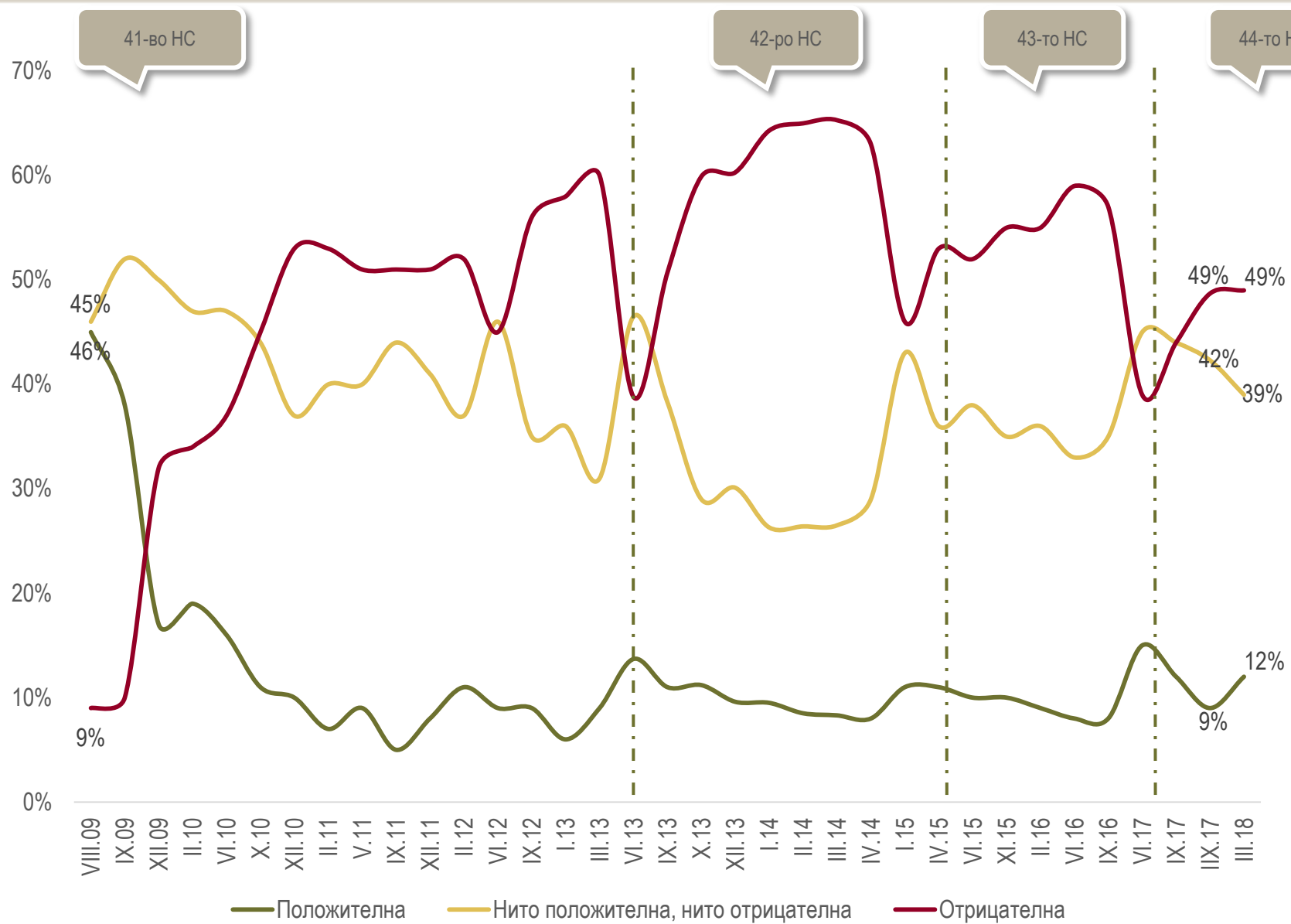
Одобрението за Народното събрание (12%) и председателя му Цв. Караянчева (21%) бележи леко подобрене през първите три месеца от годината. Въпреки това парламентът продължава да търпи сериозна криза на обществено доверие.

Аналогична е ситуацията с отношението към правораздавателните и правоохранителни институции, чиято дейност е съпътствана от трайна критика: съд (9% положителни оценки срещу 56% отрицателни), главен прокурор (10% положителни оценки срещу 43% отрицателни). Поредицата от случаи на битови престъпления през последните месеци се отразява в отчетлив спад на одобрението за работата на полицията (от 27% на 20%) и силен ръст в неодобрението (от 30% до 41%).

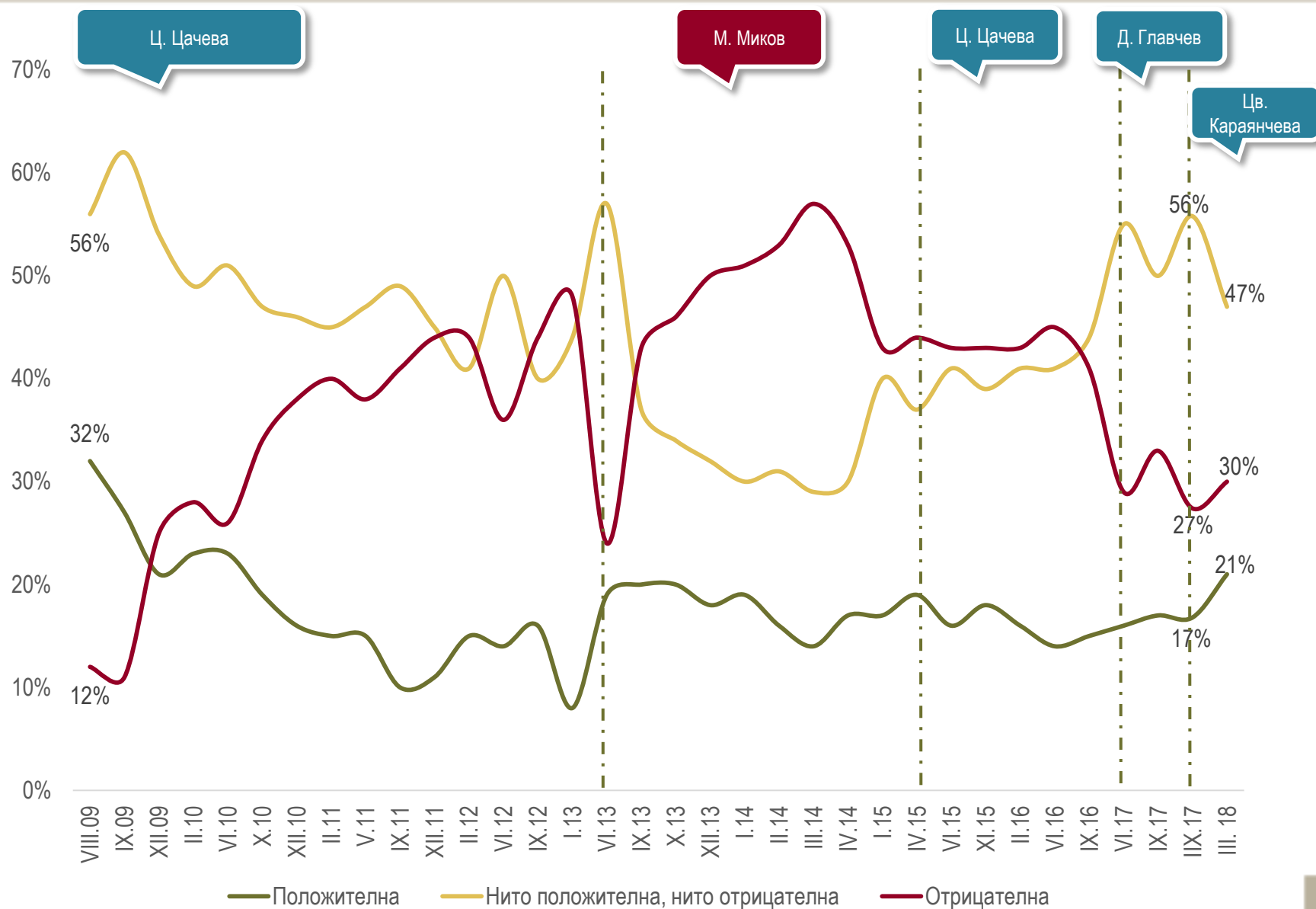
ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРЕЗИДЕНТА РУМЕН РАДЕВ (%)

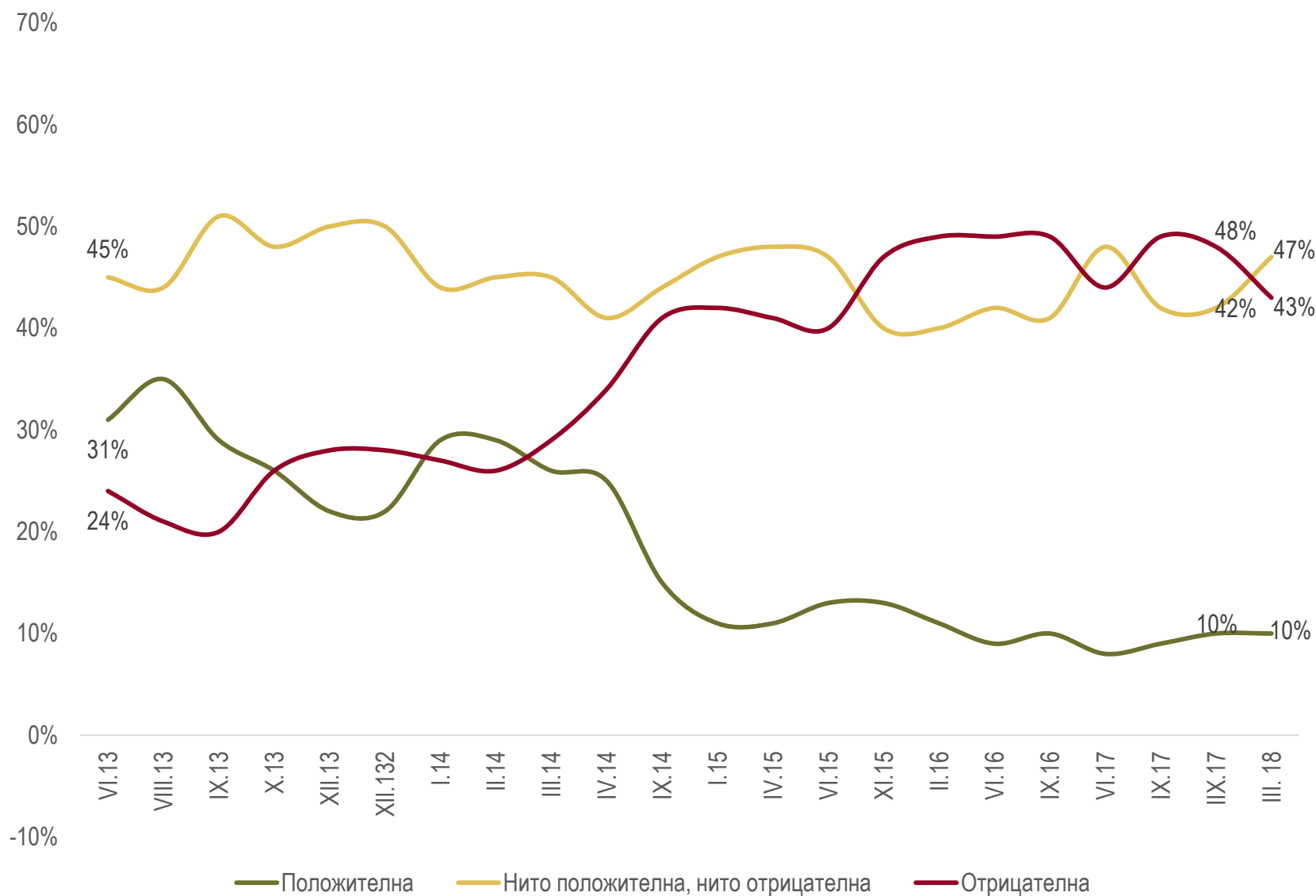
ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПАРЛАМЕНТА

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТА

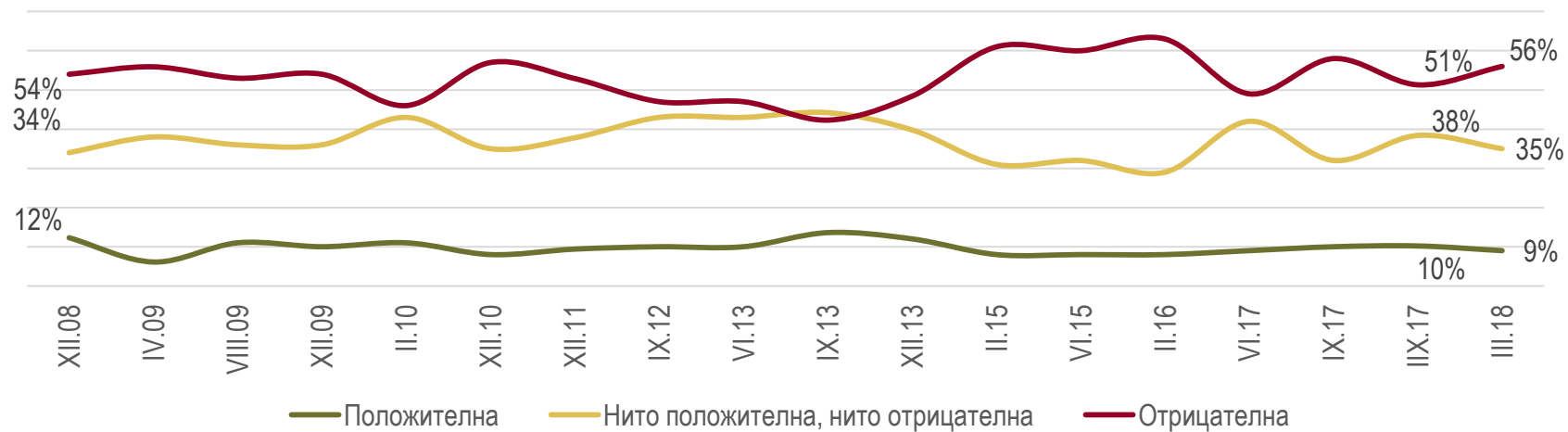

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР СОТИР ЦАЦАРОВ

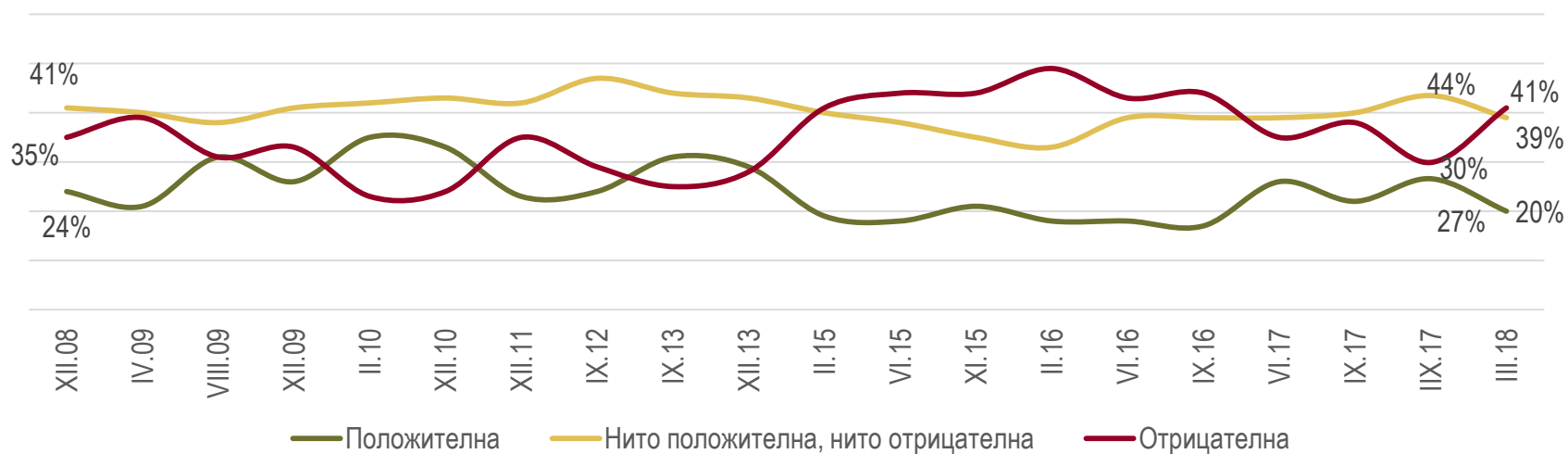

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪД, ПОЛИЦИЯ

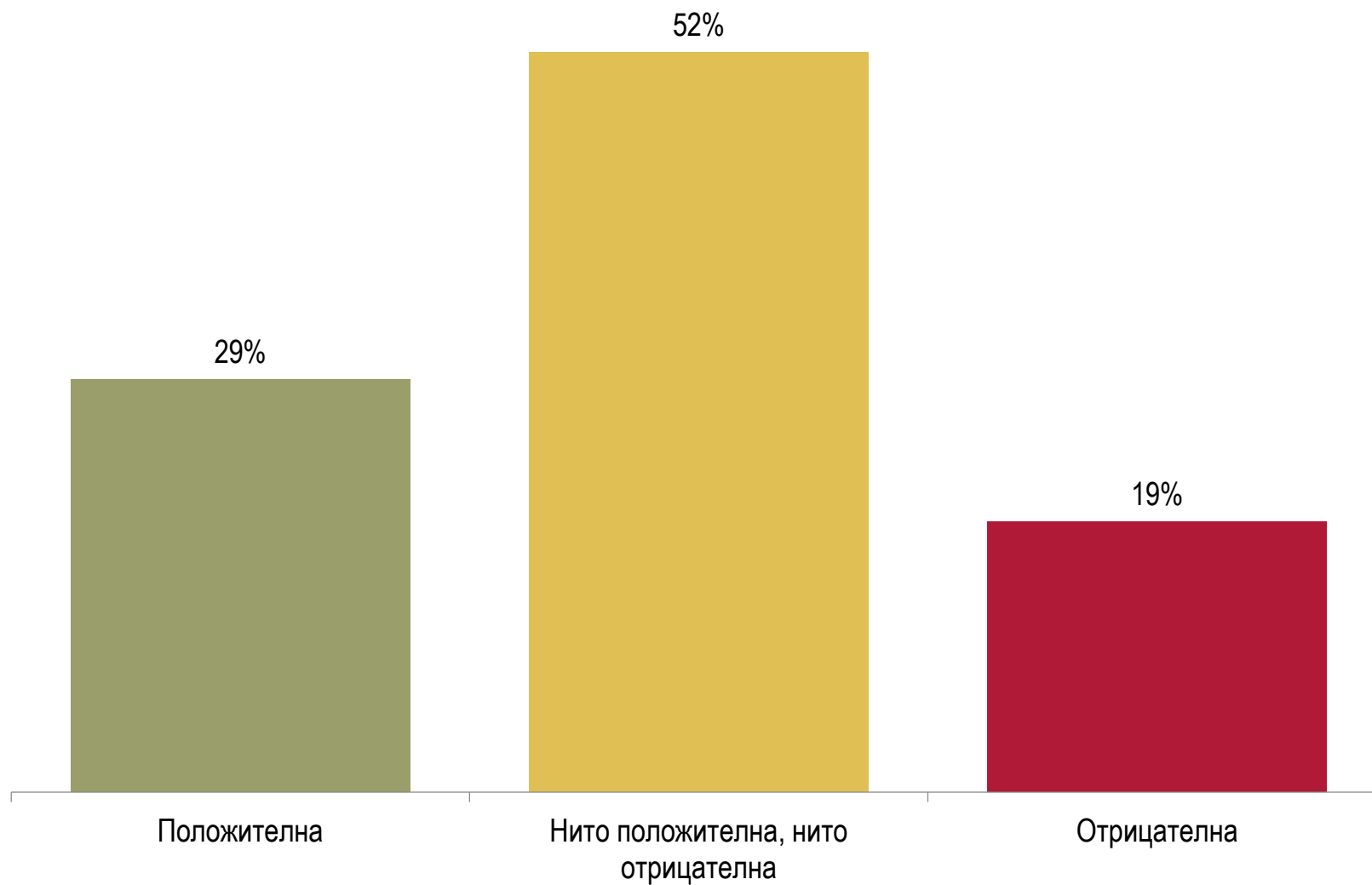
Съд

Полиция

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕВРОКОМИСАР МАРИЯ ГАБРИЕЛ

III. Политически и електорални нагласи

ПОЛИТИЧЕСКИ И ЕЛЕКТОРАЛНИ НАГЛАСИ

Трите месеца от началото на годината не променят съществено позициите на основните политически сили и техните лидери, но дават интересни индикации за резултатите, към които ги води тяхното политическо позициониране.

ГЕРБ търпи лека електорална ерозия в резултат от скандалите около ЧЕЗ и вътрешно-коалиционните сътресения. Любопитно е, че вътрешнопартийните удари между „патриотите“ рикошират в големия коалиционен партньор и нанасят допълнителни щети върху неговия имидж. Въпреки този развой, ГЕРБ запазва мястото си на първа политическа сила с подкрепа от 23.1% от всички избиратели. Външно-политическата активност на лидера на партията Б.Борисов води до ръст от 3 на сто в неговия личен рейтинг – до 36%. През периода нарастват обаче и негативните мнения за управлението, което би представлявало риск най-вече в ситуация на мажоритарен избор, ако срещу кандидатите на управляваща партия се изправят силни опоненти.

Като основна опозиционна сила, БСП отбеляза поредица от свои победи през изминалия период. Възползва се от текущите скандали, от разпалените от дебатите по Истанбулската конвенция обществени страхове, от националистическа реторика около посредническата роля на България в диалога между ЕС и Турция. В резултат, с подкрепа от 20.5% левията скъсява дистанцията с ГЕРБ, но не заради електорален ръст, а заради спада на основния политически опонент. Лидерът на партията, К.Нинова (доверие 26.4%) също не успява да повиши личния си рейтинг. Като по-сериозен проблем пред партията се очертава обаче стратегическото разминаване между антиевропейската ѝ реторика и първия тест за нейното електорално влияние – Европейските избори догодина. Ерозирайки успешно образа на Европа сред част от своите избиратели, тя намалява мобилизацията в ляво, в следствие на което изостава по-значително от ГЕРБ, отколкото при национален вот. Така, рискът пред нея е да попадне в своего рода капан на собствените си ПР победи.

ПОЛИТИЧЕСКИ И ЕЛЕКТОРАЛНИ НАГЛАСИ

Въпреки скандалите помежду им, Обединените патриоти успяват да се задържат на 5.2% електорална подкрепа. Кр. Каракачанов е с най-висок личен рейтинг (29.8%), следван от В.Симеонов – 11.4% и В.Сидеров – 6.4%. Отрицателните оценки и към тримата лидери нарастват, но позитивните не намаляват. В случая, националистите се възползват от т.нар. ефект на негативната мобилизация – увеличаването на обществената нетърпимост към техни публични изяви, води до консолидация на феновете им.

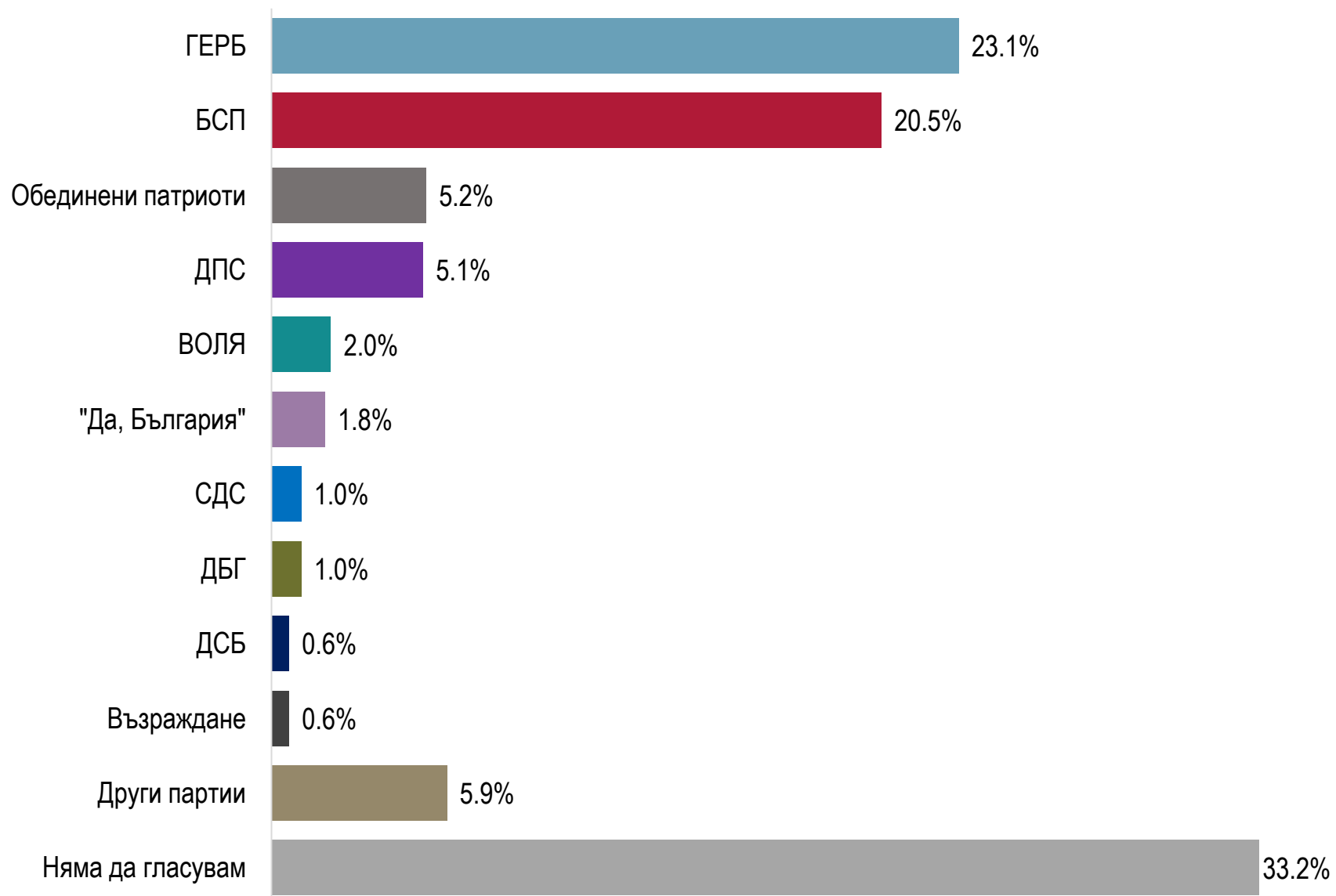
При ДПС, както и при Воля, съществени промени не се наблюдават. Движението със сигурност би имало парламентарно представителство (5.1%), докато “воля-та“ няма да е достатъчна да вкара отново партията на В. Марешки в парламента (2.0%).

Твърде ниска, вероятно дори наказателно ниска, остава подкрепата за фрагментираната извънпарламентарна десница. Всяка една от партиите събира между 0.6% 1.8%. От лидерите им с относително най-висока подкрепа се ползва Христо Иванов (9%). Заради категоричните проевропейски нагласи на избирателите им, Европейските избори са благоприятна възможност за пробив за тези партии. Въпросът е дали във формата и с лицата, с които ще се явят, те ще дадат шанс за представителство на своите потенциални избиратели.

ДОВЕРИЕ В ПОЛИТИЦИ

Рейтинг на доверие	I.15	IV.15	VI.15	XI.15	II.16	VI.16	IX.16	I.17	II.17	VI.17	IX.17	XII.17	III.18
Бойко Борисов	32%	33.4%	33.2%	38.3%	33.4%	31.7%	32.6%	32.3%	31.9%	32.2%	32.0%	33.1%	35.6%
Красимир Каракачанов	13%	16.3%	16.7%	18.9%	17.5%	18.3%	20.0%	30.7%	26.4%	28.4%	29.1%	29.9%	29.8%
Корнелия Нинова	-	-	-	-	-	18.4%	18.5%	25.2%	25.3%	27.3%	24.4%	27.8%	26.4%
Валери Симеонов	11%	15.3%	15.9%	12.7%	12.3%	13.2%	13.4%	13.7%	9.8%	13.0%	13.9%	10.3%	11.4%
Веселин Марешки	-	-	-	-	-	-	-	24.3%	22.2%	18.1%	11.3%	11.8%	9.8%
Мустафа Карадайъ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6.0%	6.9%	7.9%	6.9%
Волен Сидеров	8%	9.4%	9.5%	4.8%	4.5%	4.2%	4.5%	5.9%	5.3%	6.6%	5.4%	4.7%	6.4%

ЕЛЕКТОРАЛНИ НАГЛАСИ ЗА ПАРЛАМЕНТАРЕН ВОТ (%)

Contact details:
Alpha Research
54, Iskar Str.
1000 Sofia, Bulgaria

Tel.: +359 2 983 60 56
Fax: +359 2 983 60 67

E-mail: headoffice@alpharesearch.bg
www.alpharesearch.bg